

Lærerveiledning for 1.–7. trinn

Introduksjon til samtdiskunsten

«Det er viktig at kunsten ikke blir lukket inne. Den må vises og oppleves. Vi må lære av den.»

– Hans Rasmus Astrup

Astrup Fearnley-samlingen er en av Europas mest omfattende samlinger av internasjonal samtidskunst.

Hans Rasmus Astrup, museets grunnlegger, begynte å kjøpe kunst på 1960-tallet, og helt fra starten av bygget han opp en samling der det var kunstnerskapene som stod i sentrum snarere enn historiske perioder og stiler. Ved hans bortgang i 2021 bestod Astrup Fearnley-samlingen av mer enn 1500 verk, og den blir stadig utvidet med nye innkjøp. Det siste året har museet tilegnet seg 52 nye verk til samlingen og våren 2025 åpnet en ny samlingsutstilling der flere av de seneste innkjøpene presenteres for første gang.

Våre engasjerte og kunnskapsrike formidlere tar elevene med på en utforskning av samtidskunstens mange ulike uttrykk. Omvisningene har en dialogbasert form som gir rom til å øve muntlige ferdigheter, kritisk tenkning og meningsbrytninger.

Praktisk informasjon

For bestilling av omvisninger:

[Meld deg på her](#)

Varighet: 45–60 min

Tidspunkt: tirsdag–fredag

Sted: Astrup Fearnley Museet

Har du innspill eller spørsmål?

Ta gjerne kontakt!

Formidlingskoordinator barn og unge:

Marianne Reve

m.reve@afmuseet.no

Formidlingsleder:

Marie Christine Vallestad

m.vallestad@afmuseet.no

Installasjonsbilde: Astrup Fearnley-samlingen

Hva er samtidskunst?

Forenklet sagt er samtidskunst kunst som er laget i vår samtid. Kunstnere inspireres av tiden de lever i og kan velge blant tidens tilgjengelige materialer og prosesser. Hvordan samtidsbegrepet avgrenses er likevel åpent for diskusjon. Samtiden kan forstås som dette året, de siste ti årene eller kanskje i løpet av tiden et menneske har levd – og da er en grunnskoleelevs samtid noe annet enn en 80-åringss samtid.

Astrup Fearnley Museet ble grunnlagt i 1993 og er et av Nordens fremste museer for samtidskunst. Hans Rasmus Astrup begynte å samle kunst på 1960-tallet og bygget opp Astrup Fearnley-samlingen, som består av kunstverk fra 1960-tallet og frem til i dag. Vi kan på den ene siden si at samtiden strekker seg helt tilbake til 60-tallet, eller til 90-tallet, da museet åpnet. På den andre siden vil ikke nødvendigvis et verk fra 60- eller 90-tallet oppleves som samtidig i dag, men likevel oppleves som aktuell i lys av dagens nyhetsbilde.

En annen side av samtidskunsten er oppblomstringen av ulike kunstuttrykk, utover de mer tradisjonelle kategoriene som maleri og skulptur. Eksempler på dette kan være installasjoner, konseptkunst, foto og videokunst, som alle finnes i Astrup Fearnley-samlingen.

Forankring i læreplanverket

For formidlingstilbudet *Introduksjon til samtidskunsten* har vi utarbeidet en egen lærerveiledning for barnetrinnet og en felles for ungdomstrinnet og videregående skole. Lærerveiledningen du leser nå, gjelder for barnetrinnet.

Med kompetansemålene under til grunn, legger vi opp til en formidlingssekvens der elevene kan oppleve kunstverk med ulike visuelle uttrykk og som kan fortelle historier og gi uttrykk for følelser, meninger og samfunnsaktuelle spørsmål.

Isabella Ducrot, *Almost divine I*, 2022

Kompetansemål i kunst og håndverk etter 2. trinn:

- undersøke egenskaper ved materialer og dele sanseerfaringer
- utforske ulike visuelle uttrykk og bygge videre på andres ideer i eget skapende arbeid
- Vise fram og presentere objekter gjennom utstilling eller samling (dersom etterarbeid gjennomføres)

Kompetansemål i kunst og håndverk etter 7. trinn

- utforske og reflektere over hvordan følelser og meninger vises i kunst, og bruke symbolikk og farge til å uttrykke følelser og meninger i egne arbeider

Nøkkelordene sanser, materialer, følelser, meninger og historiefortelling står i fokus til de yngste elevene, mens begreper som samtid, konseptkunst, installasjon og readymade kan introduseres gradvis og diskuteres med de eldste.

Forslag til forarbeid

I forkant av utstillingsbesøket oppmuntrer vi dere til å samtale og arbeide med ett eller flere av følgende punkt, individuelt og/eller gruppevis. Gjennomføring av forarbeid vil kunne gjøre det lettere for elevene å aktivere forkunnskaper og å ta del i dialog under selve utstillingsbesøket.

- Hva tenker dere når dere hører ordet kunst?
- Har dere hørt ordet samtidskunst? Hva tror dere det betyr?
- Hvilke materialer kjenner dere til? Hva tror dere er det rareste materialet en kan lage kunst med?
- Kan hverdagsgjenstander være kunst?
- Hva slags regler tror dere klassen må huske på å følge på et kunstmuseum?

Forslag til etterarbeid

- Skap et eget kunstverk inspirert av utstillingen, velg en eller flere av alternativene nedenfor:
 - a) Læreren presenterer et utvalg materialer og gjenstander (gjærne gjenbruksmaterialer) som gir ulike sanseopplevelser. Elevene velger seg 3-4 materialer hver som de bearbeider og setter sammen til noe nytt. Oppgaven kan utføres enkeltvis eller i grupper. Etterpå kan elevene beskrive hverandres kunstverk ved hjelp av passende adjektiver.
 - b) Velg ut to-tre objekter. Det kan være leker, kjøkkenredskaper eller andre ting som du synes har en interessant form eller farge. Plasser dem sammen som en liten utstilling. Dokumenter gjerne med fotografi eller tegning.
 - c) Skap ditt eget kunstverk, der du ved hjelp av ulike farger og former eller symboler uttrykker en eller flere følelser.
 - d) Lek med kropp og rom. Ta bilder av rare måter å bruke kroppen på, f.eks i klasserommet eller i skolegården. (Kanskje vil det være hensiktsmessig om læreren skisserer noen regler i forkant).
- Skriv en kort tekst om museumsbesøket, der du beskriver ditt favorittverk, på norsk eller engelsk.

Utvalgte kunstnere i utstillingen

Under utstillingsbesøket ønsker vi å gi elevene en introduksjon til hva samtidskunst kan være, eksemplifisert gjennom kunstnere som arbeider innenfor et spekter av ulike materialer og uttrykk.

Formidleren vil velge ut og tilpasse verk til den enkelte gruppe og forholde seg til eventuelle praktiske hensyn.

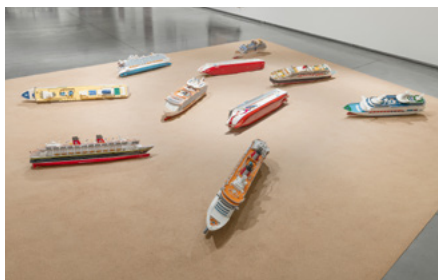
Nicole Eisenman: *Destiny Riding Her Bike*, 2020
***Perpetual Motion Machine*, 2019**

Den amerikanske kunstneren Nicole Eisenman jobber både med maleri og skulptur. I utstillingen kan du oppleve både hennes figurative maleri *Destiny Riding Her Bike* og skulpturen *Perpetual Motion Machine*. Opprinnelig var skulpturen en del av skulpturprosjektet *Procession* der ni komiske figurer dannet en prosesjon av ulike uttrykk og kunstneriske virkemidler. Denne gang er skulpturen stilt ut alene. Eisenmans kunst skildrer mange ulike menneskelige følelser, enten er figurene hennes alene eller i fellesskap med andre.

Børre Sæthre: *My Private Sky*, 2001

Børre Sæthre er kjent for sine spektakulære og forførende totalinstallasjoner hvor utstillingsrommet omdannes til en scenisk situasjon som betrakteren helt konkret trer inn i. På innsiden er alle detaljer utført med høy presisjon og omgivelsene fremstår som en parallell virkelighet, eller en drømmeaktig scene hentet fra en science fiction-film fra 1960-tallet. *My Private Sky* regnes i dag som et ikonisk verk fra årtusenskiftet.

Nina Beier: *Fleet*, 2024

Den danske kunstneren Nina Beier samler på gamle og nye gjenstander som hun finner på loppemarked eller skrothaugen. Hun undersøker hva som skjer når ferdiglagde gjenstander plasseres ved siden av eller oppå hverandre. Hvilke historier oppstår når ti cruiseskip plasseres på et underlag av sukker og sand?

Camille Norment: *Everything but Noting*, 2023
Vanessa Baird: *Birds don't Fly Through my Skylight Nowadays*, 2002

Både Norment og Baird har inkludert lyd i sine kunstverk, men med veldig ulike uttrykk.

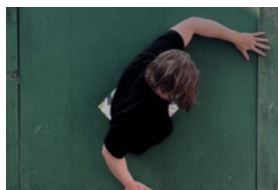
I Vanessa Bairds maleri sitter en naken kvinne i et rom med fugletapet og med en hund ved siden av seg. Innimellom høres lyden av hakkespettens innstendige hakking.

I andre enden av utstillingssalen har Camille Norment plassert små baller i en metallskål, disse gir innimellom fra seg små klirr, som først oppfattes når man kommer ganske nærme. Begge verkene åpner for flere sanseintrykk og spørsmål om hvordan lyd påvirker oss følelsesmessig.

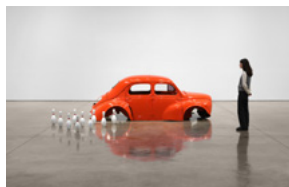
Synnøve Anker Aurdal: *Kobberteppet 3*, 1970

Synnøve Anker Aurdal var en pioner innenfor tekstilkunsten i Norge. Hennes vevarbeider kan inneholde både kobbertråder, ulltråd og diktstrofer, og verkene kan ha et abstrakt eller figurativt uttrykk som noen ganger er todimensjonalt, mens andre ganger tredimensjonalt.

Klara Lidén: *Verdebelvedere*, 2024

Den svenske kunstneren Klara Lidén arbeider ofte med video der hun utforsker hva som er innenfor og utenfor alminnelig oppførsel i det offentlige rom. I *Verdebelvedere* ser vi en person forsøke å presse seg gjennom en trang åpning på en vegg.

Robert Grosvenor: *Untitled*, 2022

Når går et objekt fra å være en hverdagsgjenstand til å bli kunst?

I verket *Untitled* har den amerikanske kunstneren Robert Grosvenor latt seg fascinere av fargene, formene og materialene til bowlingkjegler og en gammel bil, som han har bearbeidet. Grosvenor har blitt kalt for minimalist, en type kunstner som jobber mye med industrimaterialer og stiller dem opp i rommet slik at publikum må bruke tid på å bevege seg rundt dem. Men Grosvenors kunst skiller seg også fra minimalistene, kanskje er det fordi den er litt merkelig og åpner for at publikum skaper egne historier rundt verkene, i tillegg til å inspirere betrakteren til å studere de formale elementene.